

AB

2-0805

Statens Lantbruksingeniör

AB_2-0805

Betänkande och Förslag
till

Mösättra södra torrlägningsföretag

i Västerhaninge socken och Stockholms län
Upprättat vid syn enligt vattenlagen
år 1936 av
Nils Risberg
Statens Lantbruksingeniör.

Avloppens utvidgning Jordupps

Sammandrag.

Avd. I.	Avloppet A-B-C-D.	101.- kr.	550.- kr.
	" C-G	<u>19,80 "</u>	<u>324.- "</u>
	Summa Kronor	120,80	874.-
Avd. II	Avloppet H-I	53,60 kr.	499.- kr.
Avd. III	" E-F	<u>30.- "</u>	<u>170.- "</u>
	Summa Kronor	204,40	1.543.-

Stora Vildersjö den 30 december 1936

Nils Risberg

Statens Lantbruksingeniör.

Gustaf Jacobsson

John Hallberg

Biträdande gode män.

Postnadsfördelningilängd

Fastighet	Registernummer	Mantel	Ägares namn	Säkerhets	Ej säkerhets	Nyva- sande värde	Blä- vande värde
Lösätra	12 are.		Lingeborg Axel	1		1753 70	3629 60
"	15 are.		" "	1		5643 30	8747 70
"	14 are.		" "	1		4353 70	7451 60
"	13 are.		" "	1		2974 40	4552 60
Stockholm-Nynäs			Stockholm-Nynäs				
Järnvägsområde			Järnvägsaktiebolag	1		15 -	27 -
Hornfors 36 are			do	1		534 -	649 00
eller Hornfors			Lisa Råberg	1		1537 50	1893 25
320 are.							
eller Hornfors			Summa			16811 60	26951 75

Deltager i grävningkostnaden i												Summa Deltag.		Förvärt	
Ord. I 26-64				Ord. II 9-25				Ord. III 1-8				torrlegg		ningg.	
Förbät Kost.				Förbät Kost.				Förbät Kost.				ningg. pra-		kost-	
ningg. nad				ningg. nad				ningg. nad				kostnad cent		ningg. nad	
värde				värde				värde				i hela			
Th.	öre	Th.	öre	Th.	öre	Th.	öre	Th.	öre	Th.	öre	förd.	Th.	öre	
								1875 90	1070 -			1070 -	15.23	79 80	
				3104 40	1822 60							1822 60	25.94	135 91	
90	2481	33										2481 33	35.32	185 06	
20	1264	22										1264 22	18.00	94 31	
												9 51	0.13	0 68	
50	92	58										92 58	1.32	6 92	
25	285	16										285 16	4.06	21 27	
45	4132	80		3104 40	1822 60			1875 90	1070 -			7025 40	100.00	523 95	

All deltagningsskyldighet är grundad endast på
värdet av den båtnad som vinnes genom av dikningen upp-
kommande jordförbättring.

Stora Vädersjö den 30 december 1936

Nils Risberg
Statens Lantbruksingeniör.

Gustaf Jacobsson

John Hallberg

Biträdande gode män.

U t l å t a n d e .

Synemännens utlåtande rörande förbättrad utdikning av mark tillhörande Mösattra, Stockholm-Nynäs Järnvägsområde och Hemfosa i Västerhaninge socken och Stockholms län, avgivet vid sådan syneförrättning, som omförmäles i vattenlagen 10 kap. 32 och följande paragrafer.

Läge.

Ifrågavarande avdikningsområde är beläget omkring 9,5 km. sydväst om Västerhaninge kyrka. Å bifogade översiktskarta har avdikningsområdet markerats med gul färg varjämte även nederbördsområdet markerats med en blå linie. Avdikningsområdet utgöres av endast odlad jord och omfattar en areal av sammanlagt 23,11 hektar.

Nederbördsområdet.

Avdikningsområdet tillhör ej något namngivet vatten-system. Det ligger mellan de enligt Kungl. Kungörelsen den 13 april 1922 med n:ris 62-63 betecknade nederbördsområdena.

Förordnande.

Genom Länsstyrelsens förordnande av den 30 oktober 1935 erhöill undertecknad förordnande att handlägga nämnda förrättning och har på grund härav och i anslutning till förrättningsökandens vid undersökningen och vid sammanträde i ärendet framställda yrkanden föreliggande plan för avdikningen upprättats.

Benämning.

Synemännen anse, att företaget bör betraktas som dikning och bestämma att företaget jämlikt bestämmelserna i 10 kap. 62 § vattenlagen skall benämnas Möskättra södra torrlägningsföretag.

Hinder mot företaget.

Företaget berör ej något av de förhållanden, som omförmälas i vattenlagen 7 kap. 38 och 39 §§.

Mot syneförrättningens handläggning eller företagets utförande har icke något hinder blivit anmält och har något sådant ej heller av synemännen kunnat utrönas.

Företagets omfattning och avloppsdikeyas lägen.

Den i företaget ingående vattenskadade marken finnes

å höthörande plankarta upptagen och har fullständig beskrivning häröver upprättats. För områdets avdikning föreslås upptagande av ett huvudavlopp å kartan betecknats med A-B-C, vilket vid C delar sig i två grenar, en mot nordost, å kartan betecknats med C-D-E-F samt en mot norr å kartan betecknad med C-G-H-I. Avloppen hava jämväl markerats med tvenne jämnlöpande röda linier.

Vattenmängd och lutningsförhållanden m.m.

För huvudavloppet har nederbördsområdet beräknats till 2.10 km.² Med hänsyn till nederbördsområdets beskaffenhet har maximiavrinnningen beräknats till 125 liter pr. sek. och km.² och medelavrinnningen till 12.5 liter pr. sek. och km.² Maximi-vattenmängden skulle sålunda bliva 0.26 m³/sek. och medelvattenmängden 0.026 m³/sek.

För detta avlopp föreskrivas följande dimensioner:

a) sträckan 1+50-7+70

Bottenlutning 0.5:1000

Bottenbredd 0.30 meter

Sidelutning 1:1.5

b) sträckan 7+70-9+20

Sidolutning 1:2

Med dessa dimensioner beräknas flodvattenmängden kunna avbördas vid ett högsta vattendjup av 0.65 meter och medelvattenmängden vid ett högsta vattendjup av 0.25 meter.

För sidoavloppen äro nederbördsområdena av mindre omfattning, varför några särskilda hydrografiska beräkningar ej ansetts erforderliga för dessa.

För avloppet C-G-H-I föreskrivas följande dimensioner:

a) sträckan 0+1

Bottenlutning 6.0:1000

Bottenbredd 0.30 meter

Sidolutning 1:1.5

b) sträckan 1-3

Bottenlutning 1.0:1000

Bottenbredd 0.30 meter

Sidolutning 1:1.5

c) sträckan 3-4

Bottenlutning 7.0:1000

Bottenbredd 0.30 meter

Sidolutning 1:1.5

d) sträckan 5-10+70

Bottenlutning 0.5:1000

Bottenbredd 0.30 meter i jordsektion 0.6 meter i berg

Sidolutning 1:1.5 " " 1:0.1 " "

För avloppet C-D-E-F föreskrivas följande dimensioner:

a) sträckan 9+20-9+90

Bottenlutning 0.5:1000

Bottenbredd 0.30 meter

Sidolutning 1:2

b) sträckan 9+90-11+40

Bottenlutning 0.5:1000

Bottenbredd 0.30 meter

Sidolutning 1:1.5

c) sträckan 11+40-13

Bottenlutning 8.0:1000

Bottenbredd 0.30 meter

Sidolutning 1:1.5

d) sträckan 13-14

Bottenlutning 14.0:1000

Bottenbredd 0.30 meter

Sidolutning 1:1.5

Där avloppet upptages utefter banyallen skall utvidgningen ske åt den från banvallen vända sidan och då avloppet upptages utefter väg skall utvidgningen ske åt den från vägbanan vända sidan.

Avloppens djup hava föreslagits med hänsyn till en i förhållande till kostnaden för företagets utförande så vitt möjligt fullständig torrläggning av sökandens i företaget ingående mark.

Å den vid förrättningen upprättade profilritningen äro avloppens djup vid var och en av de längs desamma nedslagna avvägningspålarna angivna, varjämte höjden över det antagna jämförelseplanet av den blivande bottenlinien vid ett flertal ställen angivits. Avloppens dimensioner å olika platser av desamma framgå i övrigt av de upprättade sektionerna samt av grävningstabellen.

Broar.

I kostnadsförslaget har upptagits det antal broar som skola ombyggas på grund av företagets utförande. De-

samma skola ombyggas på torrlägningsföretagets bekostnad på ett särskild ritning utvisar.

Det arbete, som erfordras för vägs förordningstillande sedan avlopp vunnits och erforderlig bro inlagts skall verkställas och även bekostas efter samma grund som gäller för avloppens första upptagande.

Uppmåttning.

För bestämmande av arealen vattenskadad mark samt för utrönande av varje ågofigurs höjd över medelvat-
tenytan i avloppen, har den av företaget berörda marken blivit kartlagt och måttavvägd samt begränsad medels en kurva belägen på full torrlägningshöjd över näranda vattenstånd, varvid för mark belägen på längre avstånd från avloppen tilllagts erforderligt fall.

Fördvärdering.

Då ingen överenskomelse angående kostnader-
nas fördelning lämpligen kunnat träffas, har ågovärdering varit nödvändig och har densamma verkställts efter följande grunder.

Genom borrning har jordens värde med hänsyn

till dess naturliga godhet och beskaffenhet och under förutsätt-

ning av omsorgsfull skötsel och fullständig torrläggning för

varje ågofigur upptaxerats pr. hektar och finnas dessa värden

för fullt torrlagda ågofigurer införda i kolumn 13 av värderings-

längden. För ågofigurer, vilka äro belägna lägre än 1,5 meter

över blivande medelvattenytan, vilka sålunda ej bliva fullt

torrlagda, har en reducering av ovan angivna värden skett ef-

ter sådan grund, att all mark belägen över eller i jämnhöjd

med 1,5 meter över nyssnämnda höjd ansetts hava torrlägnings-

graden 1.0 d.v.s. de bliva fullt torrlagda, under det att mark

belägen under ovan angivna höjdläge, ansetts hava torrlägnings-

graden 0 d.v.s. deras blivande värde efter företagets utföran-

de är ur torrlägningsynpunkt lika med 0. För sådan jord,

som först efter upptagande av ytterligare avlopp d.v.s. sådan

jord, som är belägen på längre avstånd från avloppen, vinner

nytta av den i detta företag föreslagna däckningen har reduce-

ring av blivande värdet pr. hektar verkställt. Det blivande

värdet finnes infört för såväl fullt torrlagda som delvis fullt

torrlagda ågofigurer i kolumn 13 av värderingslängden.

För beräkning av nuvarande värdet har den regeln

följts, att all mark belägen under nuvarande medelvattenytan

ansetts i sitt nuvarande skick värdelös och sålunda komma ge-

nom fullständig torrläggning att förbättras till ur torrlägg-

ningssynpunkt förstgradig mark medan mark belägen ovan den i

momentet angående "Uppmätning" omnämnda kurvan ansetts ur torr-

läggningsynpunkt redan lämna full avkastning, varför den ej

genom företagets utförande vinner någon förbättring, detta un-

der förutsättning att inga andra omständigheter än otillfreds-

ställande torrläggning varit orsak till minskning i eventuellt

skörderesultat. Markens nuvarande värde är därför beroende dels

av det blivande värdet under förutsättning av full torrlägg-

ning och dels av dess höjdläge till den försumpande vattenytan

i avloppen, samt erhållits genom multiplicering av jordens värde

i fullt torrlagt skick medels ett procenttal, som uträknats

på grund av respektive figurers höjdläge över sagda vattenytan.

De härigenom erhållna värdena äro pr. hektar införda i värde-

ringslängdens kolumn 11.

Skillnaden mellan blivande och nuvarande värdet eller s.k. förbättringsvärdet finnes infört i värderingslängden kolumn 15 och avse dessa siffror värdet pr. hektar.

I värderingslängden hava slutligen de enligt ovan angivna regler uträknade blivande och nuvarande värdena samt förbättringsvärdena blivit för varje ägofigur med hänsyn till dess yttinnehåll beräknade och införda.

Båtnaden genom företaget.

Den vattenskadade marken som kommer att förbättras genom företaget omfattar sammanlagt en areal av 22,28 hektar.

Dess blivande värde utgör	26.951,75 kronor	= 587 kr per lund
" nuvarande " "	<u>16.811,60</u>	"
Förbättringsvärde sålunda	10.140,15	"

Vattendomstolsavgift.

Jämlikt 11 kap. 95 § vattenlagen skall till Länsstyrelsen erläggas en avgift av 1.50 kronor för tusen av värdeökningen såsom bidrag till kostnaderna för vattendomstolarnas organisation och verksamhet. Då i föreliggande fall värdeökningen uppgår till 10.140,15 kronor skall till Länssty-

relsen erläggas ett belopp av 15,21 kronor och skall bestyrkt avskrift av denna bestämmelse tillställas Länsstyrelsen.

Vattendomstolsavgiften skall erläggas så snart utlåtet vunnit laga kraft.

Ersättningar.

Beträffande ersättning för mark som åtgår för avloppens utvidgning föreskriva synemännen jämlikt intressenternas därom gjorda uttalande att sådan skall utgå, varför särskild jordersättningslängd härför upprättats.

Beträffande ersättning för intrång genom jordupplag föreskriva synemännen jämlikt intressenternas därom gjorda uttalande att sådan skall utgå, varför särskild jordersättningslängd härför upprättats och omfattar denna ersättning såväl ersättning för det intrång, som förorsakas genom att vallarna äro upplagda, eller om vallarna bortföras, ersättning för det arbete, som erfordras för vallarnas bortförande.

Ersättning utbetalas i samband med slutligt uppgörande av räkenskaperna.

Med rätt till ersättning följer även skyldighet att hålla de uppkastade jordvallarna fria från ogräs.

Ersättning för intrång genom uppkastad jord vid framtida rensningar skall ej utgå.

Jordägare kan icke göra anspråk på bidrag av annan intressent i företaget för bortkörning av jordvallarna eller undanskaffande av desamma. Har jordägare verkställt detta arbete äger han därefter åter fritt disponera över den mark, som varit täckt av jordvallarna.

För skada och intrång, som vid detta utlåtandes meddelande icke kunnat av synmännen förutses, må den, som ålder skadan eller intrånget framställa anspråk på ersättning enligt bestämmelserna i 9 kap. vattenlagen, dock skall sådant anspråk för att kunna upptagas till prövning anmälas hos Österbygdens vattendomstol inom fem år räknat från utgången av den för företagets fullbordande i detta utlåtande eller ock sedermera i anledning av sökt anstånd bestämda tiden. Är skadan eller intrånget av betydelse, gäller vad i 7 kap. 57 § vattenlagen andra stycket stadgas.

Företagets förhållande till järnväg.

Företagets utförande medför fördjupning av dike utefter banvall tillhörande Stockholm-Nynäs Järnväg. Med anled-

ning härav har planen insänts till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för erhållande av yttrande rörande den upprättade planen. Efter en del skriftväxling, har godkännande yttrande antecknats å såväl plan- som profilritningen.

Kostnadsfördelning.

Beträffande kostnadernas fördelning har särskild tabell häröver upprättats, vilken bilagts detta utlåtande, var för här endast hänvisas till nämnda handling. Avdikningsområdet utgöres av en samfällighet. På grund av förekommande fallförhållanden har samfälligheten betraktats som 3 avdelningar. I tabellen har angivits huruvida delägare är sökande till företaget eller ej. All deltagningsskyldighet är grundad endast på värdet av den båtnad som vinnes genom av dikningen uppkommande jordförbättring. Delägare som ej sökt företaget eller förenat sig med sökanden om företaget är ej skyldig att vidkännas större bidrag till kostnaden för dikningen än som svarar mot värdet å den båtnad hans mark därigenom beredes. Då någon framställning att få erlägga bidrag till kostnaden för företagets utförande på visst antal är ej anförts har någon sådan fördelning ej heller verkställts

Synekostnaderna skola förskjutas av sökandena och skola för dessa kostnaders slutliga fördelning gälla enahanda grunder som gälla för fördelning av kostnaderna för företaget. Fördelning av syneförrättningskostnaderna finnes verkställd i ovannämnda tabell.

Fixpunkter.

Till ledning för arbetets utförande samt för kontrollering av detsamma finnas fixpunkter anbragta på sätt av plan- och profilritningen närmare framgår. De skola nog bevaras och få ej döljas av jord eller annat. Skall sten eller berg, vara fixpunkt utsatts, sprängas, får detta ej ske förrän ny fixpunkt av lantbruksingeniör blivit utsatt. Borttages eller fördärvas desamma uppsåtligt är åtgärden belagd med straff enligt bestämmelserna i 13 kap. 14 § vattenlagen.

Arbetets utförande.

På grund av vad ovan anförts finna synemännen skäligen medgiva tillstånd till företaget.

Företaget skall, om intressenterna vilja fullborda detsamma, utföras i full överensstämmelse med det nu framlagda förslaget såväl med hänsyn till plan- som profilritningen

och får börjas efter den 1 mars 1937 och skall vara fullbordat senast före den 1 november 1939. Har företaget icke bragts till slut inom nyssnämnda tid vare frågan om företaget förfallen. Om giltigt skäl för dröjsmålet visas eller genom företagets inställande synnerligt men skulle uppstå, kan genom ansökan hos Österbygdens vattendomstol före nämnda tids utgång anstånd erhållas med företagets fullbordande på högst tio år.

Avloppets utvidgning förorsakas flyttning av 5 st. telefonstolpar tillhörande Telegrafverket. Underrättelse om flyttning skall lämnas av Telegrafverkets Landsektion, vilken sedan ombesörjer arbetet. Underrättelse om flyttningen skall lämnas 1 månad innan arbetet därmed behöver påbörjas, varefter arbetet skall utföras inom 1 månad.

Då ingen delägare framställt yrkande om att på egen mark få utföra dikningen kommer företaget att utföras gemensamt.

Jämlikt 7 kap. 61 § vattenlagen skall för handhavandet av med företaget förenade angelägenheter utses en styrelse.

Val av styrelse skall anmälas till Länsstyrel-

sen. Sker ändring i styrelsens sammansättning, skall styrelsen ofördröjligen göra anmälan därom till Länsstyrelsen. Jämlikt vattenlagen 3 kap. 21 § är styrelseledamot ansvarig för sina åtgöranden.

Innan anmälan om styrelseval gjorts hos Länsstyrelsen må ej arbete på annan mark verkställas eller åtgärd till förfång för annan vidtagas.

Dikesjorden.

Den ur avloppen upptagna jordmassan skall såväl vid deras första upptagande som vid framtida rensningar uppläggas vid sidan av avloppen men får ej läggas närmare de nya avloppens kanter än 1 meter och skola jordvallarna på lämpliga ställen dock minst på var femtonde meter genomskäras för att bereda ytvattnet från angränsande mark fritt avlopp. Jordvallarna få ej läggas med brantare sidolutning å den mot diket vända sidan än 1:1.

Avsättning.

Sedan arbetet blivit färdigt och om så erfordras under dess utförande skall det avsynas eller inspekteras av i länet tjänstgörande Statens Lantbruksingeniör eller annan av ve-

derbörande myndighet därtill förordnad.

Underhåll.

De här föreslagna avloppen skola första gången under första året efter sedan arbetet blivit avsynat samt därefter vart annat år samt så ofta det dessemellan erfordras rensas från anhopade slam- och växtbildningar och skall detta arbete vara fullbordat senast den 1 oktober det år rensning sålunda skall företagas. Kostnaderna skola fördelas efter samma grund som gäller för kostnadernas fördelning för avloppens första upptagande. Vid rensning skall iakttagas att bottenlinjen erhåller det å profilritningen angivna höjdläget.

Allt underhållsarbete äger företagets styrelse vidtaga utan övriga intressenters hörande. De nyuppförda broarnas underhåll skall bekostas av den eller de som förut haft denna skyldighet ålagd.

Dämning, anläggning av vattningsplats m.m.

Dämning, anläggning av vattningsplats i avloppen eller annan åtgärd varigenom skada uppstår eller som hindrar vattnets fria lopp, må på inga villkor göras eller tålas och skall därest skada uppstår genom delägares eller annans påtaglig

åtgörande av denne omedelbart avhjälpas. Härvid iakttages att den skada, som förorsakas genom betande kreaturs eventuella nedtrampning av slänterna betraktas som åverkan, varav följer, att denna skadas avhjälpande skall åligga den jordägare å vars mark nedtrampning sker. Kostnaden för skadans undanröjande skall sålunda ej betraktas som underhållskostnad.

Talan mot förrättningen.

Den som önskar föra talan mot denna förrättning skall göra detta vid Österbygdens vattendomstol adr. Stockholm. För talans bevarande skall saktägare inom sextio dagar räknat från denna dag till vattenrättsdomaren inlämna sina till vattendomstolen ställda besvär i tre exemplar och skola i dessa fullständigt upptagas klagandens alla påståenden samt skülen därtill.

Utlåtandets underställning.

Då i denna fråga någon underställning till vattendomstolen av detta utlåtande ej erfordras, kommer i enlighet med 10 kap. 75 § vattenlagen detta utlåtande gå i verkställighet i den ordning, som för laga kraft ägande dom är stadgad för så vitt icke inom den i föregående moment stadgade tiden besvär

inlämnats till vattendomstolen.

Stora Wädersjö den 30 december 1936

Nils Håberg

Statens Lantbruksingenjör.

Gustaf Jacobsson

John Hallberg

Biträdande gode män.

Rätt avskrivet betyga:

K. Andersson

S. Malmros

Att besvär icke blivit inom den i 11 kap. 85 § vattenlagen föreskrivna tid hos vattendomstolen anförda över den synförrättning, vid vilken förestående utlåtande avgivits; betygar Stockholm i Österbygdens vattendomstols kansli den *2 mars* 1937.

St officiell

R. Phragmén

Stämpel: 50 öre

Rätt avskrivet betyga:

S. Holm

K. Andersson